

מכתב ברכה
מהגאון האדיר רבי מאיר הלוי סאלאווייציק שליט"א
בן מרן הגאב"ד מבריסק זצוק"ל

ברכה מרובה להתורני הנכבד ונעלה מגזע קדושים
מ'ר' משה יוסף נחמיה שליט"א אייזשטאט,

אחדשה"ט, לעונג הי' לי השמועה כי הוא חוזר ומדפיס ספרי מר אביו ידידנו
עוז הרב הגאון הנעלה והמפואר, מוכתר במעלות ובמדות, מגזע תרשישים
ערוגת הבושם וכו' כש"ת מ'ר' מנחם צבי זצ"ל אייזשטאט מקראקא,
הכולל פי' הרמב"ן מדויק על בראשית ביחד עם הערות והגהות ומ"מ
שחיבר כבוד אביו הרה"ג זללה"ה הנ"ל ואשר בשם "זכרון יצחק" יכנס.
והנה כבוד אביו הרה"ג המנוח הנ"ל עוד זכה להסתופף בצל אא"ז רבנו
הגדול הגה"ח רשכבה"ג מרן הגר"ח הלוי זצוק"ל מבריסק בהיותו
בשארית ימיו בעיר אטוואצק הסמוכה לוורשא, ואח"כ הי' קשור באהבה
רבה לאאמו"ד הגאון החסיד רשכבה"ג זצוק"ל, והחזיק את עצמו
לתלמיד מובהק [והי' בין ראשוני הלומדים בישיבת "תורת חיים" בוורשא
בתקופה ששימש אאמו"ד זצוק"ל כר"מ בישיבה] והי' מבקר תכופות את
אאמו"ד זצוק"ל בירושלם, ומציע לפניו מחדו"ת, ושואל בעצתו, וגם
אאמו"ד זצ"ל הי' משתפו עמו באסיפות גדולי הדור שהי' מדי פעם
בביתו בעניני עבודת הכלל, ומכבדו בכתיבת הדברים שנאמרו בשעת
האסיפות, וזכורני שכבר באותן הימים הביא לפני אאמו"ד זצ"ל את
חיבורו זה על פי' הרמב"ן והשאירו אצלו לזמן מה לעיין בו, והנני בזה
לחזק את מע"כ שיחי' ולברכו שיזכה לגמור את אשר החל בהצלחה רבה,
ובן יכבד אב וימשיך מהרה בהדפסת פי' הרמב"ן עם "זכרון יצחק" עד
גמירא, אשר רבות טרח ועמל כבוד אביו הרה"ג זצ"ל בחיבור ספר זה,
ויגולגל זכות על ידו. וע"ז באעה"ח עש"ק לס' יתרו י"ט שבט תשס"ב
לפ"ק, פה ירושלם תובב"א.

מאיר באאמו"ד הגאון החסיד רשכבה"ג
מרן יצחק זאב הלוי זצוקללה"ה סאלאווייציק

הגאון רב מנחם צבי אייזנשטט זצ"ל היה בעל אישיות מופלאה ומזהירה. שלט בכמה מקצועות התורה: בתנ"ך ובתלמודים ומפורשיהם, ובספרי מחקר והשקפה, בתורת החסידות ומוסר ובתורת החתם סופר בפרט; וגם לרבות חכמות חיצוניות שהיו אצלו כרקחות טבחות ואופות שהשתמש בהן לרדת לעומק ההבנה בתורה.

נולד בשנת תרס"א למשפחה מיוחסת מגזע בעל פנים מאירות הגאון רב מאיר אייזנשטט זצ"ל, ובשנת תרפ"ו התחתן עם האשה הצדקת והמשכלת מרים רייזל בת הגאון רב יוסף נחמיה קורניצר זצ"ל הרב של ק"ק קראקא, שהיה מגזע בעל החתם סופר. בקראקא יסד הרב מנחם צבי ישיבה שתמכה מכספו והרביץ שם תורה בעשר שנים. אביו של הרב מנחם צבי הגאון רב יחיאל יצחק מוֹרְשָׁה היה נודע בשערים והיה חברו של רשכבה"ג הגאון רב חיים עוזר גראדזענסקי זצ"ל, ושלח בנו ללמוד בישיבת סלבודקה. הרב מנחם צבי קיבל סמיכה מרב חיים עוזר, מהגרי"ז סולובייצ'יק ומרבי עקיבא סופר מפרעשבורג שהיה מקושר עמו מאד. בברית מילה של בנו יחידו הרב ר' משה יוסף נחמיה נ"י נמצאו כמה גדולי ישראל, וסיפר לי הרב מנחם צבי שהיה נבוך למי יכבד בסנדקאות או הגרי"ז או הגרי"צ דושינסקי או הגרי"א הרצוג וכיבד וכולם סירבו.

נמצא שהרב מנחם צבי היה מושפע מסלתה ומשמנה של ליטא פולין גליציה ואונגריין, ומהשפעה עילאית זו נתהווה איש האשכולות בעל גוונים רבים שהיה מוכתר במידות אריסטוקרטיות ובהנהגה של אצילות. מלבד כשרונותיו הנדירים היה אפשר לשוחח עמו בכל מכמני תבל. היה עוסק בבנין והתפרנס מזה כל השנים שהכרתיו, אע"פ שהיה דורש ומגיד שיעורים בביהכ"נ של אגדות ישראל וחובבי תורה בשכונת קראן הייטס. לפני ארבעים שנה קבלתי משרה במחנה מונק ובנו יחידו שהיה בן זקונים נעשה לתלמידי ועי"ז נתקשרתי עם הרב מנחם צבי ועם כל בני המשפחה. זכיתי לקבוע אתו סדר של פעמיים בשבוע ללמוד נימוקי הרמב"ן על התורה עם הערות הרב מנחם צבי (שהדפיס ח"א בשנת תשי"ט וח"ב בשנת תשכ"ב); גם זכיתי להתקרבות מיוחדת, שהייתי כבן בית אצלו עד שהרגשתי את עצמי כבן משפחה. גיסיו (ה"ה הרב שבתי פרנקל והרב שמעון קורצינר) היו רגילים לבקר עם בני משפחתם (והרב שלמה שפירא שגר אז בברזיל היה מבקר מידי פעם בפעם - זכרון כולם לברכה). אין לתאר היחס המשפחתי ששרה בבית - אסיפה של אנשים בעלי צורה, תלמידי חכמים, שאהבתם זל"ז היתה עזה.

זכורני שכשנתיים לפני פטירתו באתי בשבת קודש אחר תפילת המנחה לבקר בבית החולים, והרבנית הביאה חלות לסעודה שלישית, שרתי זמירות ושוחחנו בדברי תורה. אז הראה לי דיוק בלשון הרמב"ן (בראשית טו:ב, ג' עמוד קכו' מדפה"ס ועיין שם בהערה ו') שאברהם טען שהוא מתבודד כערער ושוב התנצל על זה שאינו מניח בן ליורשו, והקב"ה ענה לו רק על טענתו השניה ולא על הראשונה שהבן נולד לעת זקנותו. הראה איך שיחס של אב צעיר לבנו שונה היא מיחסו של אב שנולד לו בן בעת זקנותו.

סיפר לי שכשהיה בן יג' שנה היה קורא בתורה לפני הגאון רב חיים סולובייצ'יק
זצ"ל ומסר לי איזה סיפורים וחידושים שקבל ממנו ופירסמתי אותם לתועלת ולהנאת
הלומדים. גם מסר לי כמה עובדות ואמירות מגאוני הדור שהתקרב להם.
מציאות של גברא רבא כזה, שינק מכמה מסורות והניק לאחרים מהדבש וחלב
שבלע, פעלה הרבה בעולם הלומדים. תלמידי חכמים ראו בו סמל של שלימות בתורה
ובהנהגה, איש המורם מעם, גאון ופיקח עצום מגזע תרשישים. כשראוהו השיגו מה זה
כבוד ישראל שהרי כולו אמר כבוד. כשנפגש עם אנשים מהאומות ריבה כבוד שמים ע"י
משאו ומתנו עמם. הרושם הכביר שהגאון רב מנחם צבי זצ"ל השאיר עלי לא יימחה לנצח.
שבק חיים לכל חי בשנת תשכ"ו כשלשה חדשים אחר הנישואין של בנו עם האשה
החשובה חיה תחיה בת ר' אליעזר שרייבער זצ"ל מצאצאי החתם סופר - ענבי הגפן וענבי
הגפן. בנו העמיד משפחה מפוארה, בנים תלמידי חכמים צדיקים וישרים שאלמלי היה הרב
מנחם צבי חי היה רזה רב נחת ממה שיוצאי חלציו אוחזים במעשה אבותיהם.
ועתה בא בנו יקירי הרב משה יוסף נחמיה נ"י להדפיס עוד פעם ספרו של אביו -
הערות על פירושו של הרמב"ן לחומש בראשית - לכבוד שמחת הנישואין של בנו החתן
המצוין ר' עקיבא יצחק נ"י עם ב"ג הכלה המהוללה אביגיל תחיה למשפחת רייך.
והלא דבר נאה ומתקבל הוא שכשעוסקים בחיבור משפחות יידפס חיבור של תורה -
לשון נופל על לשון. ויהא רעוא מן שמיא שהזיווג יעלה יפה וירווי ההורים וכל בני
המשפחה וכל בית ישראל רב נחת - אמן כן יהי רצון.

כעתירת הדורש שלום יקירי
הרב ר' יוסף נחמיה נ"י
ושלום בני ביתו ושלום כל בני
המשפחה המפוארה הלזו
דוד קאהן
יום ג' לסדר וארא אל האבות תשס"ב

דברים אחדים

מתוך שבח והודאה לה' יתברך, שהחיינו וקיימנו והגיענו לזמן הזה, לברך על המוגמר, בהוצאת ספרו של אאמו"ד זצ"ל "ספר זכרון יצחק" פירוש על הרמב"ן עה"ת, במהדורה מתוקנת ומשוכללת. אודה לה' בכל לבב בסוד ישרים ועדה, שזכיתי להעשיר את כרם בית ישראל בפרי עמלו ויצירתו, אשר האירו שמי עולם התורה למעלה מארבעים שנה, ומאז צאתו לאור עולם לא נדפס מהדורה נוספת.

ספר זה יצא לאור שוב במהדורה מחודשת לקראת יום חתונת בני היקר עקיבא יצחק נרו יאיר ויזרח לעד, אשר השקיע עמל ויגיעה רבה, להוציא דבר מתוקן בצורה נאה ומהודדת. כה יתן ה' וכה יוסף שיזכה יחד עב"ג החשובה אביגיל שתחי', לבנות בית נאמן בישראל, על אדני התורה והידאה.

והנני לקבוע ברכה לבני בכורי הר"ד מנחם צבי נ"י, ר' יחיאל נ"י, הבחור יואל עמנואל נ"י, ומאיר שלום דוב נ"י, אשר סייעו רבות בעצה הוגנת, וסייעו בכל מה שהי' דרוש להשלמת הספר והידורו.

ויעמוד על הברכה ידינו ר' שמואל לייב זיניס נ"י, אומן מלאכת הקודש, בעל חברת לייב גרפיקס בבולטימור, ששקד על כל פרט ופרט, ומתוך התמסרות נפלאה, להוציא מתחת ידו דבר נאה ומתוקן.

וזאת הברכה שלוחה לידידינו היקרים אשר הועילו רבות בעצתם ה"ה ר' משה יהודה נצר נ"י ור' צבי רוטברג נ"י.

ופה המקום לקבוע ברכה למחותנינו היקרים, אשר זכותם וזכות אבותם שמורה בהוצאת ספר זה, ה"ה ר' חיים געזבערג ומשפחו נ"י, ר' חיים הערש שאהן ור' שלמה הייזלער ומשפחתם נ"י, ור' ירוחם ברוך רייך ומשפחו נ"י. ברכותינו שיזכו לרוות רוב נחת ואושר, מתוך בריאות הגוף ורוב שמחה ממשפחתם - משפחתנו, עד כי יבא לציון גואל, בב"א.

והנה רבים היו שסייעו רבות בהוצאת ספר זה, ומתוך רגשי הוקרה והערכה ברכותנו שלוחות, שתהא משכורתם שלימה מעם ה' אלוקי ישראל.

יה"ד שלא תצא תקלה מתחת ידינו, וזכות אאמו"ד זצ"ל תעמוד לנו ולכל משפחתנו, ולכל אלו שסייעו בהוצאת מהדורה זו, להתברך בכל מילי דמיטב בברית גופא ונהורא מעליא.

ויהי נועם ה' אלוקינו עלינו ומעשה ידינו כוננה עלינו.

משה יוסף נחמיה

בלאאמו"ד הרב מנחם צבי אייזנשטט זצוק"ל